

THE LIGHT OF THE ETERNAL PEOPLE
Presented by Rabbi Shmuel Irons

Series II Lecture #14

HOW TO BECOME WEALTHY

P	POVERTY	<i>NEDARIM 64B</i>
R	RICHES	<i>SHABBOS 25B</i>
O	OPPORTUNITY	<i>EIRUVIN 86A</i>
S	SATISFACTION	<i>BERACHOS 57B</i>
P	PREDESTINY	<i>NIDAH 16B</i>
E	EFFORT	<i>NIDAH 70B</i>
R	RESPONSIBILITY	<i>SUKKAH 29B</i>
I	INDEPENDENCE	<i>BERACHOS 8A</i>
T	TRUE RICHES	<i>AVOS 4:1</i>
Y	YOU	<i>AVOS 3:14</i>

P POVERTY

NEDARIM 64B

A.

תניא, ארבעה חשובין כמת: עני, ומצורע, וסומא, ומי שאין לו בנים. נדרים סד:

Four are considered [in a certain sense] as dead: A poor man. . . **Nedarim 64b**

B.

תנו רבנן: שלושה דברים מעבירין את האדם על דעתו ועל דעת קונו, אלו הן: עובדי כוכבים, ורוח רעה, ודקדוקי עניות. למאי נפקא מינה? - למיבעי רחמי עלייהו. שלושה אין רואין פני גיהנם, אלו הן: דקדוקי עניות, וחולי מעיין, והרשות. עירובין מא:

Our Rabbis learned: Three things deprive a man of his senses and of a knowledge of his creator, viz., [the persecution of] idolaters, an evil spirit (i.e. depression) and **oppressive poverty**. In what respect could this matter? — In respect of invoking heavenly mercy to be delivered from them. **Three kinds of people do not see the face of Purgatory, viz., [one who suffers from] oppressive poverty**, one who is afflicted with bowel diseases, and [one who is in the hands of] the [Roman] government. **Eiruvim 41b**

R RICHES

SHABBOS 25B

A.

תנו רבנן: איזה עשיר? כל שיש לו נחת רוח בעשרו, דברי רבי מאיר. סימן מ"ט ק"ס. רבי טרפון אומר: כל שיש לו מאה כרמים ומאה שדות, ומאה עבדים שעובדין בהן. רבי עקיבא אומר: כל שיש לו אשה נאה במעשים. שבת כה:

Our Rabbis taught: Who is wealthy? He who has pleasure in his wealth: this is R. Meir's view. **R. Tarfon said: He who possesses a hundred vineyards, a hundred fields and a hundred slaves working in them.** R. Akiba said: He who has a wife comely in deeds. **Shabbos 25b**

B.

אמר רבא בר רב שילא, ואמרי לה אמר רב יוסף בר חמא אמר רב ששת: מאי דכתיב (משלי ג) ארך ימים בימינה בשמאלה עשר וכבוד. אלא בימינה ארך ימים איכא, עושר וכבוד ליכא? אלא: למימינין בה - אורך ימים איכא, וכל שכן עושר וכבוד. למשמאילים בה - עושר וכבוד איכא, אורך ימים ליכא. שבת סג.

Raba b. R. Shila said — others state, R. Joseph b. Hama — said in R. Shesheth's name: What is meant by the verse, **Length of days is in her right hand, In her left hand are riches and honor: (Proverbs 3:16)** is there in her right hand length of days only, but not riches and honor? But to those who go to the right hand thereof there is length of days, and riches and honor a fortiori; but for those that go to the left hand thereof there is riches and honour, but not length of days. **Shabbos 63a**

O OPPORTUNITY *EIRUVIN 86A*

A.

רבי מכבד עשירים, רבי עקיבא מכבד עשירים. כדדרש רבא בר מרי: (תהלים סא) ישב עולם לפני אלקים חסד ואמת מן ינצרהו, אימתי ישב עולם לפני אלקים - בזמן שחסד ואמת מן ינצרהו. עירובין פו.

Rabbi showed respect to rich men, and R. Akiba also showed respect to rich men, in agreement with an exposition made by Raba b. Mari: **May he be enthroned before G-d for ever, appoint mercy and truth that they may preserve him** (Psalms 61:8). When 'may he be enthroned before G-d for ever'? when he 'appoint mercy and truth that they may preserve him'. **Eirubin 86a**

B.

בשביל ארבעה דברים נכסי בעלי בתים נמסרין למלכות: על משהי שטרות פרועים ועל מלוי ברבית, ועל שהיה ספק בידם למחות ולא מיחו, ועל שפוסקים צדקה ברבים ואינן נותנין. סוכה כט.

On account of four things is the property of householders (i.e. the wealthy) given into the hands of the government: On account of those who retain in their possession bills which have been paid; on account of those who lend money on usury; **on account of those who had the power to protest [against wrongdoing] and did not protest;** and on account of those who publicly declare their intention to give specified sums for charity and do not give. **Sukkah 29a**

C.

אמר ר' יוחנן: אין הקב"ה משרה שכנתו אלא על גבור ועשיר וחכם ועניו. נדרים לח.

R. Yochanan said: The Holy One, blessed be He, causes His Divine Presence to rest only upon him who is strong, wealthy, wise and meek. **Nedarim 38a**

S SATISFACTION *BERACHOS 57B*

A.

שלשה משיבין דעתו של אדם, אלו הן: קול ומראה וריח. שלשה מרחיבין דעתו של אדם, אלו הן: דירה נאה, ואשה נאה, וכלים נאים. ברכות נז:

Three things restore a man's good spirits: [beautiful] sounds, sights, and smells. Three things increase a man's self-esteem: a beautiful dwelling, a beautiful wife, and beautiful clothes. **Berachos 57b**

B.

על מנת שאני עשיר - אין אומרים כרבי אלעזר בן חרסום וכרבי אלעזר בן עזריה, אלא כל שבני עירו מכבדים אותו מפני עושרו. קדושין מט:

'On condition that I am wealthy,' we do not say, like R. Eleazar b. Harsom and R. Eleazar b. Azariah, but as long as he is honoured by his fellow citizens on account of his wealth. **Kiddushin 49b**

C.

אמר רבה בר בר חנה: כשחלה רבי אליעזר נכנסו תלמידיו לבקרו. אמר להן, חמה עזה יש בעולם. התחילו הן בוכין ורבי עקיבא משחק. אמרו לו: למה אתה משחק? אמר להן: וכי מפני מה אתם בוכים? אמרו לו: אפשר ספר תורה שרוי בצער, ולא נבכה? אמר להן: לכך אני משחק. כל זמן שאני רואה רבי, שאין יינו מחמיץ ואין פשתנו לוקה, ואין שמנו מבאיש, ואין דובשנו מדביש, אמרתי: שמא חס ושלום קיבל רבי עולמו. ועכשיו שאני רואה רבי בצער - אני שמח. אמר לו: עקיבא, כלום חיסרתי מן התורה כולה? - אמר לו: לימדתנו רבינו (קהלת ז') כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא. סנהדרין קא.

Rabbah b. Bar Hana said: When R. Eliezer fell sick, his disciples entered [his house] to visit him. He said to them, 'There is a fierce wrath in the world.' They broke into tears, but R. Akiba laughed. 'Why dost thou laugh?' they enquired of him 'Why do ye weep?' he retorted. They answered, 'Shall the Scroll of the Torah lie in pain, and we not weep?' — He replied, 'For that very reason I rejoice. As long as I saw that my master's wine did not turn sour, nor was his flax smitten, nor his oil putrefied, nor his honey become rancid, **I thought, G-d forbid, that he may have received all his reward in this world [leaving nothing for the next];** but now that I see him lying in pain, I rejoice [knowing that his reward has been treasured up for him in the next].' He [R. Eliezer] said to him, 'Akiba, have I neglected anything of the whole Torah?' — He replied, 'Thou, O Master, hast taught us, For there is not a just man upon earth, that doeth good and sinneth not.' **Sanhedrin 101a**

P PREDESTINY

NIDAH 16B

A.

דריש ר' חנינא בר פפא: אותו מלאך הממונה על ההריון לילה שמו, ונוטל טפה ומעמידה לפני הקב"ה, ואומר לפניו: רבש"ע, טפה זו מה תהא עליה? גבור או חלש, חכם או טיפש, עשיר או עני? ואילו רשע או צדיק - לא קאמר, כדר' חנינא דא"ר חנינא: הכל בידי שמים - חוץ מיראת שמים, שנאמר (דברים י') ועתה ישראל מה ד' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה וגו'. נדה טז:

R. Hanina b. Papa made the following exposition: The name of the angel who is in charge of conception is 'Night', and he takes up a drop and places it in the presence of the Holy One, blessed be He, saying, 'Sovereign of the universe, what shall be the fate of this drop? Shall it produce a strong man or a weak man, a wise man or a fool, a rich man or a poor man?' Whereas 'wicked man' or 'righteous one' he does not mention, in agreement with the view of R. Hanina. For R. Hanina stated: Everything is in the hands of heaven except the fear of G-d, as it is said, And now, Israel, what doth the L-rd thy G-d require of thee, but to fear etc. **Nidah 16b**

B.

כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה ועד יום הכפורים, חוץ מהוצאת שבתות והוצאת יום טוב, והוצאת בניו לתלמוד תורה. ביצה טז.

The entire sustenance of man [for the year] is fixed for him from New Year's [Festival] to the Day of Atonement, except the expenditure for Sabbaths and the expenditure for Festivals and the expenditure for the instruction of his children in the Law; if he [spent] less [for any of these] he is given less and if he [spent] more he is given more. **Beitza 16a**

C.

תניא, רבי אלעזר הקפר אומר: לעולם יבקש אדם רחמים על מדה זו, שאם הוא לא בא - בא בנו, ואם בנו לא בא בן בנו בא, שנאמר (דברים טו) כי בגלל הדבר הזה, תנא דבי רבי ישמעאל: גלגל הוא שחוזר בעולם. שבת קנא:

It was taught, R. Eleazar ha-Kappar said: Let one always pray to be spared this fate [poverty], for if he does not descend [to poverty] his son will, and if not his son, his grandson, for it is said, because that for [bi-gelal] this thing, [etc.]. The School of R. Yishmael taught: It is a wheel [galgal] that revolves in the world. **Shabbos 151b**

E EFFORT

NIDAH 70B

A.

מה יעשה אדם ויתעשר? אמר להן: ירבה בסחורה, וישא ויתן באמונה. אמרו לו: הרבה עשו כן ולא הועילן אלא: יבקש רחמים ממי שהעושר שלו. שנאמר (חגי ב') לי הכסף ולי הזהב. מאי קמ"ל? דהא בלא הא לא סגי. נדה ע:

What must a man do that he may become rich? He replied: Let him engage much in business and deal honestly. Did not many, they said to him, do so but it was of no avail to them? — Rather, let him pray for mercy from Him to whom are the riches, for it is said, Mine is the silver, and Mine the gold. What then does he teach us? — That one without the other does not suffice. **Nidah 70b**

B.

ואמר רבי יצחק: לעולם יהא כספו של אדם מצוי בידו, שנאמר (דברים י"ד) וצרת הכסף בידך. ואמר רבי יצחק: לעולם ישליש אדם את מעותיו, שליש בקרקע ושליש בפרקמטיא ושליש תחת ידו. ואמר רבי יצחק: אין הברכה מצויה אלא בדבר הסמוי מן העין, שנאמר (דברים כ"ח) יצו ד' אתך את הברכה באסמך. תנא דבי רבי ישמעאל: אין הברכה מצויה אלא בדבר שאין העין שולטת בו, שנאמר יצו ד' אתך את הברכה באסמך. בבא מציעא מב.

R. Yitzchok also said: **One's money should always be ready to hand**, for it is written, and thou shalt bind up the money in thy hand.

R. Yitzchok also said: One should always divide his wealth into three parts: [investing] a third in land, a third in merchandise, and [keeping] a third ready to hand.

R. Yitzchok also said: A blessing is found only in what is hidden from the eye, for it is written, The L-rd shall command the blessing upon thee in thy hidden things. The School of R. Yishmael taught: A blessing comes only to that over which the eye has no power, for it is said, The L-rd shall command the blessing upon thee in thy hidden things. **Bava Metzia 42a**

C.

אמר ר' יוחנן: מי שהניח לו אביו מעות ורוצה לאבדן, ילבש כלי פשתן, וישתמש בכלי זכוכית, וישכור פועלים ואל ישב עמהן. ילבוש כלי פשתן בכיתנא רומיתא, וישתמש בכלי זכוכית בזוגיתא חירותא, וישכור פועלים ואל ישב עמהן - בתורי, דנפיש פסידיהו. חולין פד:

R. Yochanan also said: If a person is left a fortune by his parents and wishes to dissipate it, let him wear linen garments, use glassware, and engage workmen and not be with them. 'Let him wear linen garments', especially of Roman linen; 'use glassware', especially white glass; 'and engage workmen and not be with them', [especially to work with] oxen, which can cause much damage. **Chullin 84b**

D.

(דברים י"ד) עשר תעשר - עשר בשביל שתתעשר. תענית ט.

Thou shalt surely tithe? Give tithes that you may be enriched. **Taanis 9a**

E.

בעא מיניה רבי מרבי ישמעאל ברבי יוסי: עשירים שבארץ ישראל במה הן זוכין? אמר לו: בשביל שמעשרין, שנאמר (דברים יד) עשר תעשר - עשר בשביל שתתעשר. שבבבל במה הן זוכין? - אמר לו: בשביל שמכבדין את התורה. ושכשאר ארצות במה הן זוכין? אמר לו: בשביל שמכבדין את השבת. שבת קיט.

Rabbi asked R. Ishmael son of R. Yosei, The wealthy in Palestine, whereby do they merit [wealth]? — Because they give tithes, he replied, as it is written, 'Asser te'asser' [which means], give tithes ['asser'] so that thou mayest become wealthy ['tith'asser']. Those in Babylon, wherewith do they merit [it]? — Because they honor the Torah, replied he. And those in other countries, whereby do they merit it? — Because they honor the Sabbath, answered he. **Shabbos 119a**

F.

אמר ר' חלבו: לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו, שאין ברכה מצויה בתוך ביתו של אדם אלא בשביל אשתו, שנאמר (בראשית י"ב) ולאכרם הטיב בעבורה. והיינו דאמר להו רבא לבני מחוזא: אוקירו לנשיכו כי היכי דתתעתרו. בבא מציעא נט.

R. Helbo said: One must always observe the honor due to his wife, because blessings rest on a man's home only on account of his wife, for it is written, And he treated Abram well for her sake. And thus did Rava say to the townspeople of Mahuza, Honor your wives, that ye may be enriched. **Bava Metzia 59a**

G.

א"ר יהושע בן לוי, דבר זה כתוב בתורה ושנוי בנביאים ומשולש בכתובים: כל העוסק בתורה - נכסיו מצליחין לו. עבודה זרה יט:

R. Joshua b. Levi said: The following is written in the Law, repeated in the Prophets and mentioned a third time in the Hagiographa: Whosoever occupies himself with the Torah, his possessions shall prosper. **Avodah Zarah 19b**

R RESPONSIBILITY SUKKAH 29B

A.

בשביל ארבעה דברים נכסי בעלי בתים נמסרין למלכות: על משהי שטרות פרועים ועל מלוי ברבית, ועל שהיה ספק בידם למחות ולא מיחו, ועל שפוסקים צדקה ברבים ואינן נותנין. סוכה כט.

On account of four things is the property of householders (**i.e. the wealthy**) given into the hands of the government: On account of those who retain in their possession bills which have been paid; on account of those who lend money on usury; **on account of those who had the power to protest [against wrongdoing] and did not protest;** and on account of those who publicly declare their intention to give specified sums for charity and do not give. **Sukkah 29a**

B.

אמר רב נתן בר אבא אמר רב: עתירי בבל יורדי גיהנם הם. כי הא דשבתאי בר מרינוס אקלע לבבל, בעא מנייהו עסקא ולא יהבו ליה. מזוני מיזן נמי לא זיננהו, אמר: הני מערב רב קא אתו, דכתיב (דברים יג) ונתן לך רחמים ורחמך, כל המרחם על הבריות בידוע שהוא מזרעו של אברהם אבינו, וכל מי שאינו מרחם על הבריות בידוע שאינו מזרעו של אברהם אבינו. ביצה לב:

R. Nathan b. Abba further said in the name of Rav: The rich men of Babylon will go down to Gehenna; for once Shabthai b. Marinus came to Babylon and entreated them to provide him with facilities for trading and they refused this to him; neither did they give him any food. He said: These are the descendants of the 'mixed multitude', for it is written, And [He will] show thee mercy and have compassion upon thee, [teaching that] whoever is merciful to his fellow-men is certainly of the children of our father Abraham, and whosoever is not merciful to his fellow-men is certainly not of the children of our father Abraham. **Beitza 32a**

C.

רבי יונתן אומר כל המקים את התורה מעוני. סופו לקימה מעשר. וכל המבטל את התורה מעשר. סופו לבטלה מעוני. אבות ד:ט

R. Yonasan said: Whoever fulfills the Torah despite poverty, will ultimately fulfill it in wealth; but whoever neglects the Torah because of wealth, will ultimately neglect it in poverty. **Avos 4:9**

D.

עשיר אומרים לו: מפני מה לא עסקת בתורה? אם אומר עשיר הייתי וטרוד הייתי בנכסי אומרים לו כלום עשיר היית יותר מרבי אלעזר? אמרו עליו על רבי אלעזר בן חרסום שהניח לו אביו אלף עיירות ביבשה, וכנגדן אלף ספינות בים, ובכל יום ויום נוטל נאד של קמח על כתיפו ומהלך מעיר לעיר וממדינה למדינה ללמוד תורה. פעם אחת מצאוהו עבדיו ועשו בו אנגריא. אמר להן: בבקשה מכם, הניחוני ואלך ללמוד תורה אמרו לו: חיי רבי אלעזר בן חרסום שאין מניחין אותך ומימיו לא הלך וראה אותך, אלא יושב ועוסק בתורה כל היום וכל הלילה. יומא לה:

To the rich man they (the Heavenly court on the Judgement Day) say: Why have you not occupied yourself with the Torah? If he says: I was rich and occupied with my possessions, they would say to him: Were you perchance richer than R. Eleazar? It was reported about R. Eleazar b. Harsom that his father left him a thousand cities on the continent and over against that one thousand boats on the sea. Every day he would take a sack of flour on his shoulder and go from city to city and from province to province to study the Torah. One day his servants found him and seized him for public service. He said to them: I beg of you, let me go to study the Torah. They said: By the life of R. Eleazar b. Harsom, we shall not let you go. [He gave them much money so that they let

him go]. He had never seen them, for he was sitting all day and night, occupying himself with the Torah. **Yoma 35b**

I INDEPENDENCE *BERACHOS 8A*

אמר רבי חייא בר אמי משמיה דעולא: גדול הנהנה מיגיעו יותר מירא שמים, דאילו גבי ירא שמים כתיב: (תהלים קי"ב) אשרי איש ירא את ד', ואילו גבי נהנה מיגיעו כתיב: (תהלים קכ"ח) יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך, אשריך בעולם הזה, וטוב לך לעולם הבא, ולגבי ירא שמים וטוב לך לא כתיב ביה. ברכות ח.

R. Hiyya b. Ammi further said in the name of 'Ulla: A man who lives from the labour [of his hands] is greater than the one who fears heaven. For with regard to the one who fears heaven it is written: Happy is the man that feareth the L-rd, while with regard to the man who lives from his own work it is written: When you eat of the labor of your hands, you are considered fortunate and it shall be well with you. (Psalms 128:2) 'You are considered fortunate', in this world, 'and it shall be well with you', in the world to come. But of the man that fears heaven it is not written: 'and it shall be well with you'.

Berachos 8a

T TRUE RICHES *AVOS 4:1*

איזהו עשיר השמח בחלקו. שנאמר (תהלים קכח) יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך. אשריך. בעולם הזה. וטוב לך. לעולם הבא. אבות ד:א

Who is rich? He who is happy with his lot, as it is said: When you eat of the labor of your hands, you are considered fortunate and it shall be well with you. (Psalms 128:2) 'You are considered fortunate', in this world, 'and it shall be well with you', in the world to come. **Avos 4:1**

Y YOU *AVOS 3:14*

הוא היה אומר חביב אדם שנברא בצלם. חבה יתרה נודעת לו שנברא בצלם. שנאמר (בראשית ט) כי בצלם אלקים עשה את האדם. חביבין ישראל שנקראו בנים למקום. חבה יתרה נודעת להם שנקראו בנים למקום. שנאמר (דברים יד). בנים אתם לד' אלקיכם. חביבין ישראל. שנתן להם כלי חמדה. חבה יתרה נודעת להם שנתן להם כלי חמדה שבו נברא העולם. שנאמר (משלי ד) כי לקח טוב נתתי לכם. תורת אל תעזבו: אבות ג:יד

He used to say: Beloved is man, for he was created in G-d's image; it is indicative of a greater love that it was made known to him that he was created in G-d's image, as it is said: "For in the image of G-d He made man." Beloved are the people Israel, for they are described as children of the Omnipresent; it is indicative of a greater love that it was made known to them that they are described as children of the Omnipresent, as it is said: "You are children to Hashem Your G-d." Beloved are the people Israel, for a cherished utensil was given to them; it is indicative of a greater love that it was made known to them that they were given a cherished utensil, as it is said: "For I have given you a good teaching; do not forsake My Torah." **Avos 3:14**